



# МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ

“ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ” ВАРНА

ФАКУЛТЕТ „ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА“

Утвърдена с Протокол на ФС №. 13/19.12.2022

Утвърждавам:  
ДЕКАН

/проф. Стефан Пеев, д.м.н./



## УЧЕБНА ПРОГРАМА

по

### СИД „ПАТОФИЗИОЛОГИЯ НА НЯКОИ СОЦИАЛНО-ЗНАЧИМИ ЗАБОЛЯВАНИЯ“

Специалност “ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

Образователно-квалификационна степен “МАГИСТЪР”

Професионална квалификация “ЛЕКАР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

| Вид на занятията       | Семестър         | Хорариум<br>часа - седмично | Хорариум<br>часа - Общо |
|------------------------|------------------|-----------------------------|-------------------------|
| Лекции                 | VI               |                             |                         |
| Практически упражнения | VI               |                             | 30                      |
| Общо часа              |                  |                             | 30                      |
| Форми на контрол       | Текущ<br>контрол |                             | Изпит<br>VI-ти семестър |
| Кредити ( ECTS )       |                  |                             | 2                       |
| Извънаудиторна заетост |                  |                             | 30                      |

Преподаватели: Доц. д-р Радко Златков Радев, д.м.

Варна, 2022



## Анотация

Патофизиологията е фундаментална теоретико-приложна медицинска наука, изучаваща етиологията и патогенезата на основните типове патологични процеси и болести, принципите на терапията им и служи като мост между предклиничните дисциплини и клиниката.

Световната здравна организация обръща особено внимание през последните 30-40 години на непрекъснато увеличаващият се брой на т. нар социално-значими болести. Поради високата смъртност, инвалидизация и обхващането на все по-голям брой хора, както и „подмладяването“ на проявите им, и не на последно място поради огромните загуби на трудови и финансови ресурси в световен мащаб, в частност и в България, тези заболявания са от особена важност за демографията и икономиката на страната.

В съгласие с единните държавни изисквания в задължителната учебната програма за лекарите по дентална медицина са предвидени 30 часа за лекции и 30 часа за практически упражнения в V семестър. Този хорариум не може да осигури в рамките на предвидените лекционни часове да бъдат разгледани подробно отделни нозологични единици. Въвеждането на свободно избираемата дисциплина „Патофизиология на някои социално-значими заболявания“ дава възможност на студентите, които биха искали да задълбочат своите познания по тези с голяма важност заболявания, в един лекционен курс от 30 часа лекции

Познанията на включените студенти в този СИД би им дал по-успешно да възприемат знанията от клиничните дисциплини като вътрешни болести, хирургия, неврология, очни и УНГ болести, с което по-успешно да провеждат в бъдещата си работа диагностично-лечебни, както и профилактични мероприятия. Безсъмнено по този начин те биха били по-добри специалисти в своята област, предпочитани като избор от своите пациенти, а това е важна предпоставка за реализация на професионалното им поприще, при това с голям социално-икономически ефект за държавата.



**Форми на обучение, контрол и оценка**

Лекции, демонстрации, дискусии, текущи препитвания и финален изпит.

За завършване на курса, студентите трябва да положат успешно устен изпит и да представят писмена курсова работа.

**Тематичен план на лекциите:****Лекция № 1:**

Мозъчно-съдова болест: етиология и патогенеза на исхемичния и хеморагичен тип МСБ. Насоки за лечение в острата и хронична фаза и възможна профилактика. – 3 ч.

**Лекция № 2:**

Вертебро-базиларен синдром: етиология и патогенеза. Болест на Паркинсон и вторичен Паркинсонов синдром. Насоки за профилактика. – 3 ч.

**Лекция № 3:**

Захарен диабет: етиология и патогенеза на първи и втори тип. Клинико-функционални прояви и различия. Режим, диета и насоки за лечение. Профилактика. – 3 ч.

**Лекция № 4:**

Болест на Грейвс-Базедов: етиология и патогенеза. Тиреоидит на Хашимото. Ендемична гуша. Принципи на терапия. – 3 ч.

**Лекция № 5:**

Есенциална хиперензия: етиология и патогенеза. Профилактика. Вторични хипертензии. – 3 ч.

**Лекция № 6:**

Атеросклероза: етиология и патогенеза. Принципи на лечение и профилактика. – 3 ч.

**Лекция № 7:**

Исхемична болест на сърцето: етиология и патогенеза. Форми. Остър миокарден инфаркт. Усложнения. Спешни мерки. – 3 ч.



Лекция № 8:

Възпалителни заболявания на устната кухина, белите дробове, бъбреците и черния дроб: етиология и патогенеза. Насоки за профилактика. – 3 ч.

Лекция № 9:

Кариес: етиология и патогенеза. Профилактика. – 3 ч.

Лекция № 10:

Неврози и психози: етиология и патогенеза. Стрес и дистрес. Ятрогении. Болка. Значение. Принципи на профилактика.- 3 ч.

### **Препоръчителна литература:**

1. Лекционен курс: СИД „Патофизиология на някои социално-значими заболявания“ 2018 г. (или съответната година) за студенти по дентална медицина.
2. Патологична физиология. Под ред. на Ц. Цеков, Варна, Мед.изд. “Зограф”, 2011.
3. Янев, Е., М. Балуцов. Илюстрирана патологична физиология, София, Мед.изд. “АРСО”, 2000.
4. Радев Р., М. Маринов, К. Мирчев. Патофизиология в схеми. Варна, ИК “Стено”, 2012.

### **Използвана литература:**

1. Основи на патофизиологията. Под ред. на Д. Илчев, А. Стойнев, Пловдив, Мед.изд. “Райков”, 2010.
2. Илчев, Д. Основи на проблемната патофизиология на човека. Пловдив, ВАП, 2007 г.
3. Основи на общата патология и патологичната физиология. Под ред. на И. Михайлов, Е. Янев. София, Мед.изд. “Лодос”, 2000.
4. Литвицкий, П. Ф. Патофизиология для вузов I и II том, Москва, Изд. гр. ГЕОТАР Медгиз, 2003. Патофизиология: учебник для студентов высших медицинских учебных заведений. Под ред. В.В. Новицкого, Е.Д. Гольдберга. Томск. Изд. ТГУ, 2001.





5. Anderson G., Ch. Bean, C. Bowdoin et al. Pathophysiology. Adaptations and alterations in function. (B. Bullock, P. Rosendahl, eds.) Scott, Foresman and Company, Glenview, Illinois, USA, 1988.
6. Austen K., S. Bunch, J. David et al. Pathophysiology. The biological principles of disease. (L. Smith and S. Thier, eds.) Saunders Co, USA, 1984.
7. Pathologic Basis of Disease. (7th edition). Kumar, Fausto, Abbas eds. USA, Saunders, 2004.
8. Pathophysiology of Disease. An Introduction to Clinical Medicine. (4th edition). S. J. Mc Phee, V. R. Lingappa, W. R. Ganong eds. USA, Mc Graw-Hill, 2007.
9. Pathophysiology. USA, "Elsevier". 1998-2011.
10. Pocket Companion to Robbins Pathologic Bases of Diseases. USA, "Healing and Repair", 1991.
11. Porth, C. M. Pathophysiology. Concepts of Altered Health States. (5th edition), USA, Lippincott Williams & Wilkins, 1998.

### **Възможна налична литература по патофизиология:**

1. Адо А. Д., Л. М. Ишимова, Г. В. Бурлаков и др. Патологическая физиология. (Под ред. А. Д. Адо, Л. М. Ишимовой) Москва, Медицина, 1980.
2. Андреев С. В. Моделирование заболеваний. Москва, Медицина, 1973.
3. Аргиров М. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. София, Медицина и физкултура, 1973.
4. Атаман А. В., Ю. В. Быть, В. Горьбань и др. Руководство к практическим занятиям по патологической физиологии. (Под ред. Н. Н. Зайко) Киев. Вища школа, 1987.
5. Балуцов М. Ст., З. А. Велков, К. Г. Великов и др. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. (Под ред. на Н. Д. Попова) София, Медицина и физкултура, 1984.



6. Балуцов М. Ст., З. А. Велков, А. Д. Карова. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. (Под ред на Е. И. Янев) София, Медицина и физкултура, 1989.
7. Великов К., К Демирева, Д. Илучев и др. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. (Под ред. на М. Аргиров) София, Медицина и физкултура, 1973.
8. Великов К., К Демирева, Д. Илучев и др. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. (Под ред. на М. Аргиров) София, Медицина и физкултура, 1977.
9. Гордиенко А. Н. Руководство по патологической физиологии. Киев, ГосМедИзд УССР, 1953.
10. Добрев Д. Лабораторни упражнения по физиология. София, Медицина и физкултура, 1983.
11. Зайко Н. Н., Г. М. Бутенко, Ю. В. Быть др. Патологическая физиология. (Под ред. Н. Н. Зайко) Киев. Вища школа, 1985.
12. Западнюк Е. А., Западнюк В. И., Захария Е. А., Западнюк Б. В. Лабораторные животне. Разведение, содержание, използование в експерименте. Киев, Вища школа, Головное издательство, 1983.
13. Илучев Д. Х., И. К. Кирина, Л. С. Костова, Д. М. Митков и др. Патологична физиология. (Под ред. на И. К. Кирина) София, Медицина и физкултура, 1990.
14. Кемилева З. С., И. К. Кирина, И. А. Попдимитров. Патологична физиология. (Под ред. на З. С. Кемилева) София, Медицина и физкултура, 1984.
15. Кемилева З., К. Великов, К. Демирева, И. Козарев. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. София, Медицина и физкултура, 1977.
16. Кирина И. К. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. Пловдив, Хр. Г. Данов, 1964.
17. Козарев И. К. Патофизиология. Варна, "Колор-принт", 1996.



18. Лея Ю. Я. Пособие к практическим занятием по патологической физиологии. Рига, 1973.
19. Лолов Р. В., Д. М. Митков, И. К. Козарев и др. Патологична физиология. (Под ред. на Р. В. Лолов, Д. М. Митков) София, МИ "АРСО", 1998.
20. Лолов Р. В., Д. М. Митков, И. К. Козарев и др. Патологична физиология. (Под ред. на Р. В. Лолов, Д. М. Митков) София, МИ "АРСО", 1999.
21. Лосев Н. И. Руководство к практическим занятием по патологической физиологии. Москва, Медицина, 1985.
22. Павленко С. М. Практикум по патологической физиологии. Москва, Медицина, 1966.
23. Петров И. Р., В. М. Коропов. Руководство по практическим занятиям и демонстрациям по патологической физиологии. Огиз-Сельхозгиз, Москва, 1947.
24. Пирьова Б. Ръководство за практически упражнения по физиология. София, Медицина и физкултура, 1985.
25. Петров И. Р., Чернух А. М., Адо А. Д. и др. Многотомное руководство по патологической физиологии. В 4 тома. (Под ред. Н. Н. Сиротинина ) Москва, Медицина, 1966.
26. Попдимитров, И. Патологична физиология. I и II том. Варна. Печатница на ВМИ, 1972.
27. Попдимитров, И. Патологична физиология. Избрани глави. Варна, Печатница на ВМИ, 1980.
28. Радев Р., М. Маринов. Патофизиология в схеми. Варна, ИК "Сава – братя Радеви и сие", 1999.
29. Серафимов В., В. Зозиков. Ръководство за практически упражнения по патологична физиология. София, Наука и изкуство, 1951.
30. Эйгори А. Г. патологическая анатомия и патологическая физиология. Москва, Медицина, 1983.



## Конспект по патофизиология за СИД „Социално значими болести“

1. Мозъчно-съдова болест – етиология и патогенеза на исхемичния тип.
2. Мозъчно-съдова болест – етиология и патогенеза на хеморагичния тип.
3. Паркинсонова болест – етиология и патогенеза.
4. Захарен диабет – етиология и патогенеза.
5. Принципи разлик и поведение при захарен диабет първи и втори тип.
6. Болест на Грейвс-Базедов – етиология и патогенеза.
7. Хипертонична болест – етиология и патогенеза.
8. Симптоматични хипертонии.
9. Атеросклероза – етиология и патогенеза.
10. Усложнения на атеросклерозата и възможна профилактика.
11. ИБС – етиология и патогенеза на стенокардията.
12. ИБС – етиология и патогенеза на острия миокарден инфаркт.
13. ХОББ – етиология и патогенеза.
14. Дихателна недостатъчност - остра и хронична ДН – етиология и патогенеза.
15. ОБН – етиология и патогенеза.
16. ХБН – етиология и патогенеза.
17. Хепатити –остри и хронични – етиология и патогенеза.
18. Жълтеници – видове. Етиология и патогенеза.
19. Възпалителни заболявания на устната кухина
20. Кариес – етиология и патогенеза.
21. Заболявания на НС – етиология и патогенеза на неврози и психози.
22. Болка – същност, видове, значение.

Изготвил програмата: \_\_\_\_\_

Доц. д-р Радко Златков Радев, дм

Ръководител катедра: \_\_\_\_\_

Доц. д-р Маргарита Стефанова Великова, дм

КС: 115 / 14.02.2022г.

